Journal of MCU Palisueksabuddhaghosa Review
วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์
ISSN : 2539 - 5777

การศึกษาสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

A Study of the Condition of the Digital Leadership of School Administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office

พระมหาพรประสงค์ ปริญญาวรเมธี [1]
Phramaha Pornprasong Pariññāvaramedhī
สิน งามประโคน [2]
Sin Ngamprakhon
พระมหาสมบัติ ธนปญโญ [3]
Phramaha Sombat Dhanapañño
E-mail: pmppsdigital@gmail.com

Received: *April 2, 2023* **Revised:** *May 1, 2024*
Accepted: *May 1, 2024*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 354 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

[1] สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
[2] สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
[3] สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Buddhist Educational Administration, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ประถมศึกษาชลบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การรู้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล การบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The purpose of this research article was to study the condition of the digital leadership of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office. Quantitative research was conducted by collecting data of 354 samples from administrators and teachers at schools under the Chonburi Primary Educational Service Area Office. Data were analyzed using descriptive statistics consisted of percentage, mean and standard deviation. Results showed that the condition of the digital leadership of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office in overall and in each aspect were at a high level in all 5 aspects, namely digital vision, digital perception, digital communication, digital administration, and digital learning cultural building.

Keywords: Digital Leadership, School Administrators, Primary Schools

1. บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ปรับเปลี่ยนสู่บริบทใหม่ในยุคดิจิทัลนั้น โดยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศจากฐานรากในทุก ๆ มิติ ทางเศรษฐกิจและสังคม ที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคม และความยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสถานศึกษาก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตาม เป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคลากรวิชาชีพที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลโดยตรงต่อผลงานของสถานศึกษา มีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ ที่สภาพแวดล้อมภายนอกได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทย ทำให้

สภาพแวดล้อมภายใน ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนในยุคดิจิทัล การเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ครูในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย[4]

รายงานสภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล พบปัญหาหลักมี 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ 1) ปัญหาเชิงปริมาณ การให้บริการจัดการศึกษาแก่เด็กเยาวชนประชาชนทั่วประเทศได้อย่างไม่ทั่วถึง มีคนที่ไม่ได้เรียนและออกกลางคันก่อนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูง เยาวชนที่ไม่ได้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีราวร้อยละ 30 ของประชากรวัยเดียวกัน 2) ปัญหาเชิงคุณภาพ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังสอนแบบบรรยายเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำเพื่อไปสอบแบบปรนัย นักเรียนยังคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้น้อย และมีความแตกต่างด้านคุณภาพอย่างมาก[5] สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561–2580) ที่กล่าวถึงสภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการเรียนรู้และการศึกษาว่าปัจจุบันมีสถานศึกษากว่า 30,000 แห่ง ที่ตั้งอยู่ทั่วประเทศไทย ยังประสบปัญหาด้านการเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และโรงเรียนอีกจำนวนมากยังมีปัญหาเรื่องความเร็วในการเชื่อมต่อการให้บริการไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ จำนวนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การเรียนการสอนยังมีไม่เพียงพอต่อผู้เรียนและล้าสมัย รวมทั้งครูผู้สอนขาดความชำนาญในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับการสอน ทำให้ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีเนื้อหาในรูปแบบสื่อดิจิทัลที่หลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนในประเทศไม่เพียงพอ กล่าวคือยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเนื้อหา (Content Divide) ซึ่งเป็นอีกมิติหนึ่งของความเหลื่อมล้ำดิจิทัล (Digital Divide) เนื้อหาสำคัญที่ยังขาดไป อาทิสื่อการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพ และสื่อที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในระดับท้องถิ่นทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน[6]

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำด้านดิจิทัลสูงจะได้เปรียบในการแข่งขัน ที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุค

---

[4] สุกัญญา แช่มช้อย, **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561), หน้า 9.

[5] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562).

[6] ราชกิจจานุเบกษา, **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561–2580)**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://onde.go.th/assets/portals/ 1/files/ 620425–Government%20Gazette.PDF [20 พฤศจิกายน 2565].

ดิจิทัลจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง[7]

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความน่าสนใจที่จะศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้ความรู้และทักษะชีวิตแก่ผู้เรียน โดยผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มศักยภาพและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อันจะส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 1) ประชากร คือ ประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 275 โรงเรียน จำนวน 4,488 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้จากตารางเปรียบเทียบสำเร็จรูปของ R.V. Krejcie & D.W. Mogan[8] ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรเช่นเดียวกัน และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 354 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

---

[7] เอกชัย กี่สุขพันธ์, **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era),** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/–edu–t2s1–t2–t2s3– [20 พฤศจิกายน 2565].

[8] ธานินท์ ศิลป์จารุ, **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพมหานคร : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, 2551).

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มีลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการเพื่อพิจารณาสภาพความเป็นจริงของภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และเป็นข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน คือ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การรู้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล การบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัล

3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือคุณภาพและเหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1. การสร้างแบบสอบถาม 1) ศึกษารายละเอียดของภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจในโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะมาสร้างแบบสอบถาม 2) สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบสอบถาม 3) สร้างแบบสอบถามเป็นรายข้อ เกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเนื้อหาครอบคลุมหมดทั้ง 5 ด้าน 2. หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่ออกแบบได้เสนอผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา หาจุดบกพร่อง รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์และเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น 3. การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) 1) นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ที่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน 2) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สำหรับวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดที่มีต่อสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของแบบสอบถามโดยใช้สูตรของสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน ในการตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีการแปลผลคะแนนจากบุญชม ศรีสะอาด[9]

4. ผลการวิจัย

[9] บุญชม ศรีสะอาด, **การวิจัยเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, 2535).

สภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ในรายด้านทั้ง 5 ด้านและภาพรวม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ในรายด้านและภาพรวม

สภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี	**ระดับความพึงพอใจ**		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล	3.76	0.89	มาก
2. การรู้ดิจิทัล	3.75	0.90	มาก
3. การสื่อสารดิจิทัล	3.78	0.92	มาก
4. การบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.62	0.88	มาก
5. การสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัล	3.64	0.90	มาก
ผลรวมทุกด้าน	**3.71**	**0.90**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัล และด้านการบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดของแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและส่งเสริมการพัฒนาสร้างนวัตกรรม สามารถสร้างวิสัยทัศน์ที่มุ่งสู่ดิจิทัลที่ชัดเจนและปฏิบัติได้ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมสร้างวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล

2. ด้านการรู้ดิจิทัล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สามารถสร้างบรรยากาศการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล และสามารถแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ สามารถสื่อสารดิจิทัลด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา สามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการนำ

เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร ทั้งในส่วนบุคคล องค์กร ภายในและระหว่างองค์กร ผ่านหลากหลายช่องทาง

4. ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีทักษะการวางแผนและการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

5. ด้านการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาที่เน้นให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แบ่งปันมุมมอง ความรู้ คุณค่าและประสบการณ์ มีการปรับตัวและพัฒนาให้ และการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัย พบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ดังนี้

ด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงวิสัยทัศน์ดิจิทัลที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ มีมุมมองทางด้านการจัดการศึกษาที่ทันสมัย กล้าตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลง นำความรู้และวิธีการใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับจิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทิวาสารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ดีรัมย์ กล่าวว่า มิติวิสัยทัศน์ (Vision) ผู้นำต้องสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลได้กว้างไกลกว่าผู้นำในยุคก่อน ต้องมีความคิดที่ก้าวหน้าและทันสมัย กล้าตัดสินใจ และมีกลยุทธ์ในการทำงานซึ่งในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มคนได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำจะต้องทำการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรในยุคดิจิทัล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเมื่อผู้นำกำหนดวิสัยทัศน์แล้ว บุคลากรในองค์กรจะต้องทำการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันกบนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น[10]

ด้านการรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเข้าใจ เข้าถึง และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถ

[10] จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทิวาสารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ดีรัมย์, **ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุค ดิจิทัล กรณีศึกษา: องค์กรไอทีและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับไอทีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.cio.citu.tu.ac.th/ cio2017/?p=410 [20 พฤศจิกายน 2565].

พื้นฐานในการใช้ในการทำงานกับเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายสารสนเทศ ได้แก่ ความสามารถในการค้นคืน การจัดการ การแบ่งปัน รวมถึงการสร้างสารสนเทศและความรู้ทักษะการเรียนรู้ในการทำงานกับสารสนเทศที่นำเสนอผ่านคอมพิวเตอร์ในรูปแบบและจากแหล่งที่หลากหลาย ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และทักษะทางด้านอารมณ์และทางสังคม โดยการมีตรรกะการคิดที่ถูกต้องและไม่ใช้อารมณ์ แต่ให้ความสำคัญกับเนื้อหา นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร การร่วมมือกับผู้อื่น รวมถึงมีการตระหนักด้านจริยธรรมและมารยาทบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับชุติรัตน์ กาญจนธงชัย ได้กำหนดตัวบ่งชี้การรู้ดิจิทัล ดังนี้ 1. เข้าใจดิจิทัล โดยเข้าใจบริบทของโลกดิจิทัล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล ส่งเสริมผู้ร่วมงานให้เข้าใจผิดชอบรู้กฎหมายดิจิทัล ใช้ดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม 2. การใช้ดิจิทัล โดยใช้ดิจิทัลในการทำงาน ใช้ดิจิทัลในการบริหารงาน ใช้ในการสื่อสารทางการใช้สื่อดิจิทัลกระตุ้นความสนใจจากหน่วยงาน ใช้ดิจิทัลติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน 3. การรู้สารสนเทศ โดยเข้าถึงข้อมูลสืบค้นแบบดิจิทัลและประมวลผลข้อมูลได้ คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้สารสนเทศ ใช้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจ จัดการสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมพัฒนาแหล่งสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล[11]

ด้านการสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการสื่อสารการประชาสัมพันธ์ และการสร้างเครือข่าย โดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการสื่อสารกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับภานุมาศ จันทร์ศรี กล่าวว่า การสื่อสารดิจิทัล เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ขยายความคิด ความเชื่อ ให้กับสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้าใจ เป็นที่ยอมรับของทุกองค์กรนำไปสู่การปฏิบัติ ด้วยรูปภาพ การเขียน การใช้สัญลักษณ์ ผ่านช่องทางการสื่อสารสังคมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ[12] และสอดคล้องกับชูชาติ พุทธลา กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ คือ การนำเอาข้อมูล ข่าวสารจากบุคคลหรือองค์กรใด ๆ ไปสู่อีกคน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็น

[11] ดาวรุวรรณ ถวิลการ, **ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership**, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2564), หน้า 177.

[12] ภานุมาศ จันทร์ศรี, “โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา: การวิจัยแบบผสมผสานวิธี”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562).

เจตคติ และค่านิยม ตลอดจน บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง[13]

ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ทั้งมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับปกรณ์ ศรีสกุล กล่าวว่า ผู้นำต้องมีองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลทางด้าน Talent Management คือความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กรรวมไปถึงการบริหารจัดการ และสร้างสมดุลของทักษะความสามารถให้เหมาะสมกับสถานการณ์ขององค์กร ณ เวลา นั้น ๆ[14] และยังสอดคล้องกับ Sullivan ที่ได้กล่าวว่า การปรับตัวการพัฒนาและสำรวจเทคโนโลยี ใหม่ ๆ จะใช้การยืดหยุ่นในการทำงานแต่นั้นจะเป็นการปรับตัวสำหรับผู้นำและบุคลากรในการพัฒนานวัตกรรมให้เติบโตไปข้างหน้าได้[15]

ด้านการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กร มีความรู้เกี่ยวกับการสร้างค่านิยมที่ดี วิถีชีวิตใหม่ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านดิจิทัลของสถานศึกษา มีความสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ในสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมเพื่อเรียนรู้ สามารถจัดการความรู้และสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสถานศึกษาและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานที่เป็นประชาธิปไตยและเรียนรู้ร่วมกันโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับ Elliott กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างสรรค์พลวัตในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลให้เป็นปกติในองค์กร จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลในองค์กรได้อย่างทั่วถึง ติดตาม

---

[13] ชูชาติ พุทธมาลา, “องค์ประกอบถาวะผู้นำทางดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู”,. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2562).

[14] ปกรณ์ ศรีสกุล, **ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://today.line.me/th/pc/ article/Leadership+in+Digital+Era [20 พฤศจิกายน 2565].

[15] Sullivan, **8 Skills Every Digital Leader Needs**, From: https://www.cmswire.com/ digital-workplace/8-skills-every-digital-leader-needs/ [January 20, 2022].

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ให้โอกาสทดลองโครงการใหม่ ๆ และ มีความรวดเร็วในการตัดสินใจ[16]

6. องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยได้องค์ประกอบของภาวะผู้นำด้านดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำด้านดิจิทัล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อันจะส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนต่อไป ซึ่งมี 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างวิสัยทัศน์ที่มุ่งสู่ดิจิทัลที่ชัดเจนและปฏิบัติได้ สร้างกลยุทธ์ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้บริหารสถานศึกษา การสร้างวิสัยทัศน์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและส่งเสริมการพัฒนาสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมสร้างวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล สามารถประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษาและใช้สื่อดิจิทัลสร้างสรรค์มีจรรยาบรรณ 2) การรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล สามารถสร้างบรรยากาศการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถสร้างสื่อดิจิทัลมาบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การสื่อสารดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสื่อสารดิจิทัลด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา สามารถเลือกใช้รูปแบบในการสื่อสารดิจิทัลและการนำเสนอด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารทั้งในส่วนบุคคล องค์กร ภายในและระหว่างองค์กร ผ่านหลากหลายช่องทาง สามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร และสามารถวิเคราะห์และแปลผลได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ โดยการสื่อสารดิจิทัลทั้งการพูดและการเขียน 4) การบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลออกแบบการพัฒนานวัตกรรมและสร้างฐานข้อมูลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ มีทักษะการวางแผนและการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล และส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเป็นพลเมืองดิจิทัล 5) การสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการ

[16] Elliott อ้างถึงใน สุกัญญา แช่มช้อย, **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561).

สอนและการใช้ทรัพยากรในการทำงานร่วมกัน การแบ่งปันข้อมูลต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแบบสมัยใหม่ มีการจัดแหล่งความรู้ด้วยข้อมูลหลากหลายเพื่อการศึกษาเรียนรู้ โดยมีระบบอินเทอร์เน็ตให้ใช้งานได้อย่างทั่วถึง การพัฒนาสถานศึกษาที่เน้นให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แบ่งปันมุมมอง ความรู้ คุณค่าและประสบการณ์ มีการปรับตัวและพัฒนาให้เกิดขึ้น การส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่าย เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี พบว่า ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ตามความคิดเห็นผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมทั้งด้านคุณลักษณะที่โดดเด่นมีทักษะทางปัญญาระดับสูงและการบริหารจัดการแนวใหม่ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ดิจิทัล มีการสื่อสารดิจิทัล มีการบริหารจัดการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล และสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ดิจิทัลในสถานศึกษา นอกจากนี้ต้องมีเจตคติที่

ดี มีจิตเชิงสร้างสรรค์ และความคาดหวังสูง มุ่งสร้างความสำเร็จ ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่จะนำมาซึ่งผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

3. ควรมีการศึกษาสภาพภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยรูปแบบอื่น เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางทำให้ผู้วิจัยเข้าใจและตีความข้อมูลได้ง่ายขึ้นและได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทิวาสารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ดีรัมย์. **ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุค ดิจิทัล กรณีศึกษา: องค์กรไอทีและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับไอทีในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.cio.citu.tu.ac.th/ cio2017/?p=410 [20 พฤศจิกายน 2565].

ชูชาติ พุทธมาลา. “องค์ประกอบถาวะผู้นำทางดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2562.

ดาวรุวรรณ ถวิลการ.**ภาวะผู้นำดิจิทัล Digital Leadership**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2564

ธานินท์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพมหานคร : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, 2551.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, 2535.

ปกรณ์ ศรีสกุล. **ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://today.line.me/th/pc/article/Leadership+in+Digital+Era [20 พฤศจิกายน 2565].

ภานุมาศ จันทร์ศรี. “โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา: การวิจัยแบบผสมผสานวิธี”,. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2562.

ราชกิจจานุเบกษา. **นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561–2580)**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://onde.go.th/assets/portals/1/files/ 620425–Government%20Gazette.PDF [20 พฤศจิกายน 2565].

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562.

สุกัญญา แช่มช้อย. **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era).** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.trueplookpanya.com/ knowledge/content/52232/–edu–t2s1–t2–t2s3– [20 พฤศจิกายน 2565].

Sullivan (2017). **8 Skills Every Digital Leader Needs**. From https://www.cmswire.com/digital–workplace/8–skills–every–digital–leader–needs/ Retrieved [November 20, 2022].